

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inzeratni oddelk: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 - Telefon št. 31-22 do 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje iz Italije in inozemstva: UPI S. A., MILANO
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-čerkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-118

JUTRO

Izšla je vank dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lit 18.-,
za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Ju-
trona Lit 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5. - Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Erbitterte Kämpfe im Osten

Der Erfolg des deutschen Gegenangriffs im Gebiet von Kiew — Die Sowjets verloren 20.000 Tote — 49 Sowjetflugzeuge vernichtet — Schwere Kämpfe im Sangrotal

Aus dem Führerhauptquartier, 30. Nov. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Feindliche Vorstöße gegen unsere Stellungen auf der Landenge von Perekop blieben erfolglos. Am Brückenkopf Nikopol und im grossen Dneprbogen war die feindliche Angriffstätigkeit gestern im ganzen etwas schwächer. Stärkere Angriffe führten die Sowjets nördöstlich und nördlich Krivoi Rog sowie an der Einbruchsstelle südlich Kremenchug. Bei einem erfolgreichen Gegenangriff wurden 50 Geschütze vernichtet oder erbeutet.

Im Raum um Tscherkassy nahmen die erbitterten und wechselvollen Kämpfe an Heftigkeit zu.

Das eigene Angriffsunternehmen westlich Kiew brachte weitere örtliche Erfolge.

In den Angriffs- und Abwehrkämpfen im Gebiet von Kiew und Schitomir haben Truppen des Heeres und der Waffen-SS unter Führung der Generalobersten Hoth die zum Durchbruchangriff angesetzten feindlichen Armeen in beweglicher Kampfführung aufgefangen und im Gegenangriff nach Osten zurückgeworfen. Die Sowjets verloren dort in der Zeit vom 9. bis 28. November über 20.000 Tote, 4800 Gefangene, 603 Panzer, 1505 Geschütze, 1042 Maschinengewehre, 275 Granatwerfer und 554 Panzerbüchsen.

Im Kampfraum von Gomel hält das schwere Ringen weiter an. Südwestlich und westlich der Stadt wurden vorstossende starke feindliche Kampfgruppen durch unsere Truppen in harten Kämpfen aufgefangen. Zahlreiche Angriffe nördlich Gomel scheiterten. Dabei erlitt der Feind durch wirkungsvollen Abwehrfeuer und wuchtige Gegenstösse empfindliche Verluste.

Südwestlich Nowel brachen unsere Truppen im Angriff zähen feindlichen Widerstand und eroberten Gelände und Ortschaften zurück.

An der Murman-Front wies die Besatzung eines deutschen Stützpunktes einen feindlichen Angriff im Nahkampf ab.

In Luftkämpfen wurden am gestrigen Tage bei zwei eigenen Verlusten 49 Sowjetflugzeuge vernichtet. Major Rall, Gruppenkommandeur in einem Jagdgeschwader, errang am 28. November an der Ostfront seinen 250. Luftsieg.

In Südrussland trat der Feind gestern nach heftiger Artillerievorbereitung, von sehr starken Fliegerkräften unterstützt, gegen unseren Ostflügel im Sangrotal zu dem erwarteten Angriff an. Schwere Kämpfe sind noch im vollen Gange. An den übrigen Frontabschnitten wurden örtliche Angriffe schwächerer feindlicher Kräfte abgewiesen.

Nach endgültigen Feststellungen wurden bei dem Angriff deutscher Torpedoflugzeuge auf ein feindliches Truppengleis am 26. 11. vor der algerischen Küste noch ein viertes grosses Schiff versenkt, so dass sich die Gesamtverluste des Feindes bei diesem Angriff auf vier Transporter mit 50.000 BRT erhöhen.

Nord-amerikanische Fliegerverbände drangen am vergangenen Tage unter Wolkenschutz in die deutsche Bucht ein und griffen die Stadt Bremen an. Es entstanden Gebäudeschäden und geringe Personalverluste. In erbitterten Luftkämpfen sowie durch Flakartillerie wurden 33 feindliche Flugzeuge, davon eine grosse Anzahl schwerer viermotoriger Bomber, zum Absturz gebracht. Sechs weitere Flugzeuge verlor der Feind über den besetzten Westgebieten.

Ein Grossflugboot wurde gestern von deutschen Fernjägern über dem Atlantik abgeschossen.

In der vergangenen Nacht warfen feindliche Störflugzeuge planlos einige Bomben auf westdeutsches Gebiet.

Deutsche Unterseeboote versenkten in harten Kämpfen in Atlantik, im Mittelmeer und im Schwarzen Meer acht Schiffe mit 36.000 BRT, zwei Zerstörer, eine Fregatte und ein Unterseeboot. Ein leichter Kreuzer wurde durch Torpedotreffer beschädigt.

Ferner schossen unsere Unterseeboote fünf feindliche Flugzeuge ab, die zum Schutze der Geleitzüge eingesetzt waren.

Ogorčeni boji na vzhodu

Uspeh nemškega protinapada pri Kijevu — Sovjetska izguba 20.000 padlih — 49 sovjetskih letal uničenih — Težki boji v dolini reke Sangro

Führerjev glavni stan, 30. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: Sovražniki suški proti našim postojankam na Perekopski ožini so ostali brez uspeha. Pri nikopoljskem mostišču in v velikem Dneprprovmu loku so bili večeraj sovržnikovi napadi v splošnem nekoliko slabši. Močnejše napade so izvršile sovjetske čete severovzhodno in vzhodno od Krivega Roga ter na vzhodnem področju južno od Kremenchuga. Med uspešnim protinapadom je bilo uničenih ali zaplenjenih 30 topov.

Na prostoru pri Čerkasih se je povečala silovitost ogorčenih in izprememb polnih bojev.

Lastno napadalno podjetje zapadno od Kijeva je dovedlo do nadaljnjih krajevnih uspehov.

V napadalnih in obrambnih bojih na področju pri Kijevu in Žitomiru so čete vojske in SS pod vodstvom generalnega polkovnika Hotha z gibljivim bojevanjem prestregle sovražne armade, ki so pričele s prodornim napadom in so jih vrgle s protinapadom nazaj proti vzhodu. Sovjetske čete so tamkaj v času od 9. do 26. novembra izgubile nad 20.000 padlih, 4800 ujetnikov, 603 oklopnike, 1505 topov, 1042 strojnih pušk, 275 metalev min in 554 protitankovskih pušk.

Na bojišču pri Gomlju se nadaljujejo težki boji. Južnozapadno in zapadno od mesta so naše čete v hudih bojih prestregle napredujoče močne sovražnikove bojne skupine. Številni napadi severno od Gomlja so se izjalovili. Pri tem je utrpel sovražnik vsled učinkovitega obrambnega ognja in silovitih protinapadov občutne izgube.

Južnozapadno od Nevelja so zlomile naše čete z napadom žilav sovražnikov odpor in so ponovno osvojile ozemlje in naselja.

Na murmanskem bojišču je posadka nekoga nemškega oporišča v bojih iz bližine odbila sovražnikov napad.

Težke sovražnikove izgube na vzhodu

Protinapadi južno od Kremenchuga — Povečanje plena in ujetnikov pri Korostenu — Hudi boji za ceste in pota na področju zapadno od Gomla

Berlin, 30. nov. DNB. Velika večina izmed tisoč sovjetskih oklopnikov, ki so jih v zadnjem tednu uničile nemške čete na vzhodnem bojišču, je bila sestreljena v južnem odseku bojišča. Tudi 28. novembra so stali brezuspešni poizkusi prodorov sovražnika znova številne bojne vozove. Pri nikopoljskem mostišču je pri nadaljevanju svojih napadov izgubil na enem izmed dotrajanih težkih izmed 60 napadajočih oklopnikov polovico in tudi njegovi pehotni oddelki, ki so se zrušili v nemškem ognju že pred glavnimi bojnimi črtami, so imeli več kot polovico padlih in ranjenih. Enako javljajo o uspešni obrambi v Dneprprovmu loku, kjer so bili poizkušeni sovražniki napadi in krajevni vdori zaježeni. Pri tem je bilo sestreljenih severno od Krivega Roga 23 sovjetskih oklopnikov, ostanki razbitih sovražnik strelskih enot pa so bili ujeti. S sestrelitvijo skupno 107 sovražnih oklopnih voz so si pridobile nemške čete v tem

odseku premoč in so preprečile vse sovjetske napade.

Južno od Kremenchuga je štirim sovjetskim strelskim divizijam najprej uspelo, da so kljub zelo hudim izgubam napredovale, s protinapadom pa so oklopni grenadirji znova zavzeli zgubljeno ozemlje. V koncentričnem napadu so nato vdri v žilavo branjen kraj, prodoril dalje proti vzhodu in se polastili važnih višin. Dve oklopni skupini, ki sta se udeležili protinapada, sta uničili ali zaplenili pri teh krajih v obeh dneh 27 oklopnikov, 12 protitankovskih topov ter številna motorizirana in vprežna vozila. Sovražnik je imel pomembne izgube tudi pri Čerkasih, kjer je poizkušal doseči neko zvezno cesto.

Glavni cilji nemškega letalstva, ki je podprlo oddelke vojske, so ležali južno in južnozapadno od Nikopolja, severovzhodno od Krivega Roga, južno od Kremenchuga

Führer častniškemu naraščaju

„Narod, ki bo izgubil, bo prenehal obstojati“

Führerjev glavni stan, 29. nov. DNB. Führer je govoril pred skoro 20.000 novimenovalnim mladim častniki, ki so postali sposobni, da z največjo odgovornostjo vodijo sinove nemškega naroda kot vojake. Pred mladim častniškim naraščajem vojske, vojne mornarice, letalstva in SS je utemeljil Führer vzroke Nemčiji vsiljenega ogromnega boja za biti ali ne biti, za svobodo in življenje nemškega naroda. Pojasnil je, da so židovske sile, ki stoje za britansko politiko, imele pri tem, ko so povzročile to vojno, predvsem namen, skupaj s Sovjetsko zvezo uničiti Nemčijo, da bi bila s tem lahko vsa Evropa prepuščena boljševizmu. Če bi Nemčija te vojne zase in za Evropo ne dobila, tako je rekel Führer, bi prišlo stepno barbarstvo nad našo celino in bi jo kot nosilca in vir človeške kulture popolnoma uničilo. Da je to končna volja onih, ki so to vojno pričeli in zakrivali, o tem sami ne dopuščajo nobenega dvoma več. Obenem menil Anglija, da bo s to vojno znova vzpostavila v Evropi svojo staro teorijo o ravnotežju sil, kakor je to že tolikokrat krvavo storila. V resnici pa je tokrat Velika Britanija le orodje v rokah one pojave, ki se že nad 150 let bori v Evropi za svojo nadvlado, orodje mednarodnega židovstva, ki se s premetenim prikrivanjem poslužuje dozdevnih britanskih dr-

žavnih interesov, da bi na ta način tem lažje ob koncu v Angliji in v vsej ostali Evropi razširilo kugo židovsko-boljševiške revolucije.

V nasprotju z uničevalnimi načrti, ki jih narekuje židovsko sovražstvo nemških nasprotnikov, je Führer pokazal na neomajano odločnost nemškega naroda, zmaga v tem svetovno-zgodovinskem boju s skrajno vztrajnostjo in z zadnjim naporom vseh sil. Opozoril je novo-imenovane mlade častnike, da spada danes k junastvu in k trdoti vojaka tudi izpoved prepričanja politično izžalaganega moža, ki ve, čemu se bje boj. Zakaj prav v tem strahovitem boju mora vsakega posameznika prevzeti spoznanje, da ne gre le za vojaške spore med posameznimi državami, temveč za gigantsko borbo med narodi in rasami, v kateri bo zmagal en svetovni nazor in bo drugi neusmiljeno uničen. To znači, da bo narod, ki jo izgubil, prenehal obstojati. Zakaj od te vojne pričakovati kaj drugega, kakor zmago ali poraz, bi bilo blazno. Zato mora tudi poslednjega nemškega vojaka prevzeti prepričanje, da se ta grozna vojna, ki so jo hoteli nemški sovražniki, ki so jo oni zakrivali in jo Nemčiji naprtili, sploh drugače ne more končati kakor z nemško zmago. Nemci so pod vsimi pogoji tako

tvarno kakor osebno sposobni, vzdržati pred koalicijo svojih sovražnikov in zato je tudi razumljivo, da bodo Nemci na koncu to vojno dobili.

Na velikih in mogočnih dobah nemške zgodovine je pokazal Führer mladim častnikom, da je zmaga le takrat okronala nemške zastave, kadar je bil narod prežet z eno samo neomajno vero v večno Nemčijo. Nemškemu narodu tudi danes kakor tako često v preteklosti ne bo v njegovi borbi za svobodo in za bodočnost prevladnil ničesar pčdarla. Vse si mora s trdnostjo svojih sinov izvojevati na bojišču in v domovini v najtežjih preizkušnjah svoje sposobnosti. Prav v najtežjih urah preizkušne pa je važno, da črpa močje, ki so poklani za vodstvo, svojo vero v zmago iz svojega svetovnega nazora in da jo s svojim zgledom in s svojim obnašanjem znajo prenesti na svoje spremljevalce. Zato mora biti častnik obenem tudi nosilec politične volje v vojski. Vsak častnik se mora vedno zavedati, da je tam, kjer stoji in kjer se bori, usoda nemškega naroda in države zaupana njegovim rokam.

Generalfeldmaršal Keitel je zaključil zbor z izjavo zaupanja v Führerja, ki je našla navdušen odmev v tisočih mladih grl.

Tiše se vsakogar:

Prešednik general Rupnik o Zimski pomoči

Letošnjo akcijo za Zimsko pomoč je otvoril predsednik pokrajinske uprave g. general Leon Rupnik v ponedeljek zvečer z naslednjim apelom, ki ga je naslovil po radiu na prebivalstvo Ljubljane:

LJUBLJANČANI!

Začenjam pokret za zimsko pomoč. Namen mojega dobrodelnega zasnika je:

Nihče ne sme biti brez dela brez lastne krivde, nihče ne sme stradati, če ne more delati.

V tem je zapopadna vsa moja zamisel. Za delo je treba sredstev, prav tako moramo preskrbeti za ljudi, ki delati ne morejo.

Dobro poznam namere in misli dobrih, dobronarčnih ljudi. Vem: nekateri že težko čakajo prilike, da se oddolže svoj socialni dolžnosti. Kajti tu ne gre za miloščino, tu ne gre za kromen milodar, tu gre za socialno dolžnost imovitejšega napram ubožnemu, ubožnemu brez lastne krivde. Teh dobronarčnih ljudi je večina! Hvala Bogu! Manjšino bom dosegel z drugimi sredstvi, prav tako sem odločen zatreti vse, kar bi sicer oviralo mojo zamisel. Nikogar ne bo, na katerega vrata ne bi potrkalo vprašanje zimske pomoči. Za ta

pokret sem postavil posebno organizacijo Zimska pomoč, ki ima dolžnost za vse nujne zimske potrebe pribaviti potrebna sredstva.

Vsega običajnega vreden zgled imamo v Zimski pomoči Rečca. Ljubljani! V tem pogledu ne bomo zaostajali. Časi so izredni. Izredni časi rode izredne potrebe, izredne potrebe zahtevajo izredna sredstva. Treba je teh izrednih sredstev, izredna sredstva pa dobimo samo po izredni poti.

Upam in trdno pričakujem, da boste to mojo namero vsi odobrvali in vsi pomagali, da v vsakem oziru uspe: uspe gnetno, da bomo preskrbeli siromake, a uspe tudi moralno, da bodo pokazali imovitejši, pokazali neprisljono in radodarno, da se čutijo za člane človeške družbe, da se zavedajo pomena evanđeljskih besed: »Bodite usmiljeni, da boste usmiljeni dosegli!«

Z božjo pomočjo grem na delo in vem, da bo imelo uspeh.

Baltska fronta proti boljševizmu

Protestna zborovanja proti zločinskim Stalinovim željam

Riga, 29. nov. DNB. V nedeljo so se zbrale v vzhodnih pokrajinah številne ljudske množice, da b s pomembnimi zborovanji izprale svojo odločno voljo proti moskovskim pohlepi in proti zločinskim željam Stalina. Na vseh zborovanjih so bile boljševiške zahteve po baltskih deželah odločno odklonjene.

V Vilni so se zbrali 17 tovski kulturni delavci. Analiza temeljev rdečega imperializma, ki jo je podal zgodovinar prof. Puzinaf, slika, ki jo je podal o praksi boljševizma med njegovim enoletnim gospodstvom v Litvi docent pravniških ved dr. Čzakis, ugotovitev pesnika Atlantasa, kako je srednja in zapadna Evropa oplodila litovsko kulturo, vse to so bile le stvarne inčice iz globine litovske kulturne zavesti porojenega protesta proti nezadeženim »osvoboditeljnim« z vzhoda. Zborovanje se je zaključilo z izjavo, da se Litva nikdar ne bo dala porinžati na stopnjo odskočne deske boljševizma za evropski zapad.

Razen tega zborovanja je bilo v Vilni njeni okolici ob koncu tedna še več drugih protestnih prireditev, na katerih je bilo v strastnih izjavah izraženo protiboljševiško stališče.

Na zborovanju v Lbavi je rekel krajevni zastopnik zveze poklicev Alberta med drugim tudi tole: »Našega mesta pod soncem ne bodo dolocevali nikake pogodbe ali sklepi Londona, Washingtona ali Moskve. Z vero v Führerja Velike Nemčije, v nemško vojsko in legionarje se bo tu libavsko okrožje v vsem silami borilo za zmago.«

Reval, 29. nov. DNB. Vsi listi prinašajo ob 25letnici pričetka estonskega osvobodilnega boja spominske članke in poročila iz vojnih let 1918—1920. V »Eesti Seena« piše glavni urednik in znani estonski pisatelj Kivikaz, ki najprej slavi duha, ki je preveval prve borbe v osvobodilni vojni, da je bilo zmotno smatrati po dorpatskem miru, da je boj s sovražnikom končan. Namesto boja na bojiščih se je pričelo podtalno rovarjenje, ki je trajalo ves čas državne samostojnosti Estonske, 25 težkih let smo živeli kakor na področju vulkana. Enkrat smo vrgli ognjeno lavo nazaj, enkrat smo odstranili nevarnost, končno pa nas je vendarle preplavila. Pred dvema letoma se je pričel boj znova. Imenujejo ga druga osvobodilna vojna, toda v resnici je to ista vojna, ki se je pričela pred 25 leti pred Narvo. Ta boj se ne sme preji končati, dokler ne bo ogenj bljuvajoč vulkan na vzhodu s skupnimi silami dokončno poašen.

Saule, 30. nov. DNB. Na velikem zborovanju v dvorani meke tamkajšnje tvornice je protestiralo prebivalstvo Saule (Litva) proti moskovskemu pohlepu. Tega zborovanja, ki ga je sklicala zveza pokli-

cev, se je udeležilo skoraj 6000 delavcev in nameščencev. Ker je bil prostor premajhen za vse udeležence, je morala večina prisotnih poslušati govore, ki so jih prenašali zvočniki, na dvorišču in na cesti.

Krajevni delegat zveze poklicev Slinas je dejal, da Litovci ne morejo gledati prekrižanih rok, tako ravna Moskva z usodo njihove zemlje. Boljševiki so naredili Litovcem toliko škode in trpljenja, da ni več nobenega Litovca, ki bi si še želel, da bi se ti časti ponovno vrnil.

Po minuti molka v spomin na umorjene ali odpeljane Litovce je govoril mestni župan Linkevšus. Pričeval je vse trpljenje za časa boljševške nadvlade. Po teh izkustvih ne bo v Litvi nikogar, je dejal, id bi ne verjel moskovskim lažem. Tudi ni nobenega Litovca, ki ne bi bil pripravljen boriti se proti boljševikom.

Baltske države so se kot najbližje sosedje Sovjetske zveze odločno postavile po robu vsakega poseganja boljševikov po svobodnih in samostojnih pokrajinah, ki nečeno po nobeni ceni pod sovjetsko gospodstvo. Njihov odpor je tem razumljivejši, saj je boljševiški pohlep kratkoročno odrekel baltskim narodom pravico do lastne državnosti, pozabil samopasno vse pogodbe ter izpremenil baltsko obrežje v ogromen vojaški tabor, od koder bi se bil začel nameravani pohod proti Evropi.

Baltski narodi so na svojem telesu izkusili vso težo boljševiške pesti, ki je najprej udarila po intelektualcih, da orona narode vodstva. Boljševiki so jih strpali v ječe, jih brezčrtno pobijali ali pa jih vlačili na prisilno delo v Sibirijo. Zato ni prav nikakrno čudo, da so predstavniki omenjenih zatiranih narodov dvignili svoj glas proti grozičnim opasnostim.

V zvezi s tem so se morali tudi z ogorčenjem dotakniti novega stališča, ki so ga zavzeli Anglosasi nasproti sovjetskemu nasilstvu. Komaj par let je minilo od onih dni, ko se je ves anglosaski svet zavzemal za pravice baltskih držav ter odločno obsodil brezobzirno kršenje mednarodnega prava, ki so ga boljševiki izvajali kar na debelo proti škibjim sosedom. Danes na ugotavljaio baltske države, da so se Angležji in Američani popolnoma predali komunizmu ter odobravajo vse njegove nasilne čine. Ta presentivna izprememba se dá pojasniti samo z okoliščino, da mcarjo Anglosasi v vsem priprjevati Moskvi, ker so od nje popolnoma odvisni. Ono bahato anglosasko zaščitništvo malih narodov se je izkazalo kot gola fraza, brzko so britanske in ameriške koristi odvisne od pomoči ruskega zaveznika. Pozabljeni so vsi človečanski ideali in Anglosasi morajo čez dan in stran s sovražniki človeštva.

Komunistična „ofenziva“ in nemško čiščenje

Neglednost in brezvestnost komunističnih „poveljstev“

V nedeljskem članku je bil na kratko orisan položaj, ki je nastal na Dolenjskem po zmagi in izdajstvu badojčevcev. Z njihovo pomočjo in s pomočjo njihovega orožja so komunisti najprej navalili na slovenske nekomunistične postojanke, zlasti Turjak in Grčarice. Kako so nadalje zločinski gnali v pogin množice slovenskih mož in fantov, o tem govori današnji članek.

Ko so komunisti na Dolenjskem po zmagi badojčevcev formalno svojo »vojsko« iz prislinskih mobilizirancev, so v Novem mestu in na njegovem področju sestavili »divizije«, katero so dali številko 15. Tvorile so jo štiri »brigade«: Gubčeva, Cankarjeva, železniška in še ena. Številčno najslabša med njimi je bila železniška brigada, o kateri je »Jutro« že pisalo in ki je štela okrog 600 mož. Ostale tri so bile močnejše, tako da je celotna »divizija« štela okrog 4000 mož. V sestavi »divizije« je bila še posebna topniška »brigada«, ki je imela 6 havbic po 100 in 150 mm, nekaj poljskih topov po 75 mm in nekaj avtomatskih protitankovskih topov po 20 mm. Razen tega je še vsaka od štirih »brigad« imela poseben topniški oddelek z lahkim topovi in metali. Vse to orožje so komunisti dobili od badojčevcev, ravno tako tudi strojnice in mitaljejske puške s katerimi so bila njihova krdelja dobro založena.

Za dan 11. oktobra je »divizija« dobila povelje, naj začne »ofenzivo« proti nemški meji. Razvrščanje oddelkov se je začelo že par dni prej. Gubčeva brigada na pr. je zasedla postojanke proti Kostanjevici, železniška pa se je razvrstila na levem bregu Krke, ostali dve pa dalje proti severu vzhod. Med nje so povrstili tudi vsi topniško »brigado«, tako da so bili oddelki razmeroma dobro oboroženi tudi v artilerijskem pogledu.

Polom komunističnega „operativnega načrta“

Iz štaba »divizije«, ki se je nahajal nekje v okolici Toplice, menda v Podturnu, je prišel prvo podrobno izdani »operativni načrt«. Vsaki »brigadi« je bila dodeljena točno označena naloga, katere cilji niso bili haš skromni. Že takoj prvi dan bi morali oddelki prodreti daleč preko meje. Da bi svojo nogo naložili »vzhodu«, so dobili »brigade« v zadnjem hipu tudi več italijanskih tankov in oklopnih avtomobilov, po večini z badojčevskimi posadkami.

Komunistični »operativni načrt« je bil na papirju lepo izdelan. Doživel pa je poln polom. Gubčeva brigada navzlic močni artileriji in številni premoči ni mogla zavzeti niti Kostanjevice, katero je branil mnogo manjši oddelk nemških vojakov in domobrancev. Prav tako tudi ostale brigade niso izpolnile nobene odkazanih jim nalog, čeprav so bile takrat povsod v premoči. Vzrok za to je bil na eni strani v nesposobnosti komunističnih komandantov, ki so po večini prišli na svoje položaje samo iz političnih razlogov, na drugi strani pa v popolnem pomanjkanju borbenosti med moštvom, ki je bilo, kakor že omenjeno, sestavljeno največ iz prislinskih mobilizirancev. Cankarjeva »brigada« je v enem samem spopadu izgubila okrog 100 mrtvih in se znašla v položaju, da jo je mogel le hiter beg rešiti pred popolno obkolitvijo.

Pred pričetkom »ofenzive« so dobile posamezne enice ustnena navodila, kako naj postopajo pri »prodiranju«. Rečeno jim je bilo med drugim, da ne smejo imeti nobene obzira do ujetnikov in ranjencev in ne do civilnega prebivalstva. Ki se jim ne bi hotelo pridružiti. Izpogajati naj vse, kar dobe v roke porabnega, zlasti obleko in živila, pa seveda vse vojaške potrebščine, odpelejo pa naj tudi svojo živino. Če bi se morali kje umakniti, naj za seboj vse pože. Ta navodila so naletela med prisljimi mobiliziranci, ki so tvorili ogromno večino moštva, na hud odpor in se zato razen redkih izjem niso nikjer izvajala.

Komunisti so svojo ponesrečeno »ofenzivo« razmeroma drago plačali. Nekaj sto je bilo mrtvih, še mnogo več pa ranjenih in ujetih. Vse komunistične bolnišnice, pripravljene v zaledju, so bile že v par dneh prenapolnjene.

Pričetek nemške očiščevalne akcije

Že v prvem članku (v nedeljski številki »Jutra«) je bilo omenjeno, kako je komunistično »vodstvo« skušalo razširiti med prebivalci in med moštvom svojih krdel naziranje, da nemške oborožene sile ne bodo pokrenile na Dolenjskem nikake večje očiščevalne akcije, temveč se omejile le na kontrolo s pomočjo letal. Komunistični poveljniki sami v to seveda niso verovali, temveč so »strogo zaupno« že dober teden prej, preden se je nemška očiščevalna akcija začela, obvestili podrejene komande in svoje bolnišnice, naj se pripravijo, ker se bližajo hudi časi. Pred moštvom in javnostjo so te vesti seveda skrbno prikrivali, vendar pa se je počasi za nje izvedelo. Ko jih ni bilo mogoče več popotoma utajiti, so skušali politkomisarji in drugi partijski tolažiti moštvo s tem, da gre za umik nemške vojske z B. L. k. in Italije in da se bodo nemški oddelki le mogoče pomikali skozi Dolenjsko in Notranjsko. Vse skupaj pa do trajalo samo kak teden in da ne bo nič hudega.

Moštvo, ki je bilo še ponovno ogolufano, se s temi izgovori ni dalo potolažiti, temveč je ostalo še dalje vztrajno in nezadovoljno. Kako prav je imelo, se je pokazalo že čez par dni. Dne 19. oktobra se je začelo močno topovsko streljanje tam nekje od Kolpe. Splošno ga so smatrali za signalo, da se je nemška akcija začela. Bilo je res tako. Istočasno so namreč začeli prodirati nemški oddelki tudi iz drugih smeri. Kolona, ki je prišla preko Kostanjevice je s svojimi tanki dobesedno pregazila komunistične obrambne položaje pred št. Jernejem. Komunistično poveljstvo je tam v prvih dneh pustilo večino mlade neizkušene fante, med njimi zelo mnogo ljubljancev, došlih po 8. septembra. Ti oddelki so bili vsi umaknjeni, po večini ujeti. Nemški tanki so pridirali tako hitro, da so prispeli v Novo mesto popolnoma nepričakovano. Delavski bataljone je tam popravil hise, komunistična policija je opravljala svoje patrolne obhode, različni rajonski odbori so bili pri svojem delu. Nemški kolona se je pojavila med njimi kakor strela z jasnega. Nastala je pra-

va panika, ki je bila tem večja, ker ni nihče vedel, odkod so Nemci prišli in kam so namenjeni. Kar je le moglo in imelo slabost, se je razpršilo iz mesta na vse strani.

Se mnogo zanimivih podrobnosti, ki pričajo o nesposobnosti in brezvestnosti komunističnega »vodstva«, bi se dalo navesti o ponesrečeni komunistični »ofenzivi« in o nemški očiščevalni akciji. Mrda bomo o priliki prinesli še kaj več o tem, za danes se omejimo na gornjo kratko pregledno sliko.

Beg komunističnih oddelkov

Glavno poveljstvo komunističnih krdel je, kakor smo videli, računalo z nemško očiščevalno akcijo. Bržčas pa je bilo mnenja, da se bo izvajala na način kakor so slične akcije poprej izvajali badojčevci. Zato je bilo sedaj tudi ono popolnoma presenečeno in se ni znašlo, tako da ni dajalo svojim edincem nikakih navodil. Te so morale zato delati vsaka na svoj pest, očitno pa so skoraj vse prišle na isto misel: umakniti se v hribe, v gozdove, čim dalje od ceste in tako rešiti, kar se še rešiti da. Težko orožje je bilo treba seveda pustiti. Ponekod so ga skušali zakopati, drugod uničiti. Največ pa so ga kar pustili, kjer je ravno bilo. Začelo se je splošno beganje in skrivanje, pri katerem je bilo rešeno le to, kar je lahko vsak nesel s seboj.

Glavni problem je bil v tem, kam naj se umakajo posamezne enice. Za najboljšo skrivališče in zatočišče so veljali kočevski hribi in Gorjanci s svojimi močnimi gozdovi. Tiste enice, ki so bile na desnem bregu Krke, so ta umik lahko izvedle. Bilo pa je med njimi razmeroma malo oboroženih krdel, temveč največ terenci. Od enice na levem bregu Krke, ki so se razdrobile v majhne dele, je le redkim uspel beg preko Krke in v Gorjance ali v kočevske hribe. Značilno je, da so si pot v varna skrivališča znali poiskati predvsem »štabi«, ki so v uri preskušnje pustili svoje oddelke kar na celi.

Terenske enice iz Novega mesta in okolice so pobegnile takoj v grčevje med Gorjanci, Lubenskimi hribom in Riglom, kjer so se stalno premikale in se skrivale pred Nemci, končno pa se umaknile globoko v Gorjance, nekam nad Laze. Največ hudega so prestale pri tem begu komunistične bolnišnice. Ranjenci v njih so doživeli toliko zla od lastnih predpostavljanih, so bili priča taki korupciji in takemu terorju, da opis življenja in dogodkov v katerikoli komunistični bolnišnici že sam na sebi nudi kričasto sliko o »tovarištvu«, »enakosti« in morali med komunisti. Več o tem pa v enem prihodnjih člankov.

Ali veste...

da preživlja »vojška« bivše dolenjske »republike« velikansko krizo, ki pa se bo še poslabšala. Vse »brigade« in »divizije«, navadne in udarne, so se kar čez noč skritele v čete in desetine. Politikomisarji, komandanti in njih tovarišice so se junsko umaknili po kozjih stazah za kulise. Mnogo »tovarišev« in »tovarišice« je pod silo slabih razmer prihitela kar domov, da se zopet oprimejo maminega krila in očetovega žepa...

da mr. Jones, »angleški odposlanec« pri slovenskih komunističnih krdelih, kar ni mogel prepričati angleških oficirjev in vojakov, ki so pribežali iz italijanske internacije v »dolenjsko republiko«, da je to edina proletarska vojska v tem delu sveta, ki so bori proti sovražnikom plutokracije...

da angloškimi oficirji in vojakom nikakor ni bila volja boriti se s francoskimi puškami in grškimi strojnimi proti nemškim brzdostrelkam, kakor to živo priča primer pri Mačkovicu...

da sila razmer v Ljubljani kar ne more več dopustiti, da bi se šel kdo »neutralski« ali da bi se drugače kretal kjerkoli v zlati sredini. Za to sredino velja: kdor ni z namjo je proti nam!

da je na Dolenjskem kljub tolikemu navalu ostalo še nekaj mest za politikomisarje in samaritanke. Udeležbe se je pa sprito resnih časov nadejati kvečjemu samo od tistih ljubljancev, ki kljub oblačnemu vremenu še vedno nosijo plava očala...

da ne bo dolgo, ko bo OF ves slovenski narod proglasila za izdajalski...

148 železniških tatov aretiranih v Italiji

Rim, 29. nov. DNB. Fašistična milica je od 3. do 11. novembra aretirala 148 železniških tatov. Ugotovili so, da je obseg plan ten roparjev vsakršno blago, predvsem živila, blago za obleke, čevlje, perilo, tobakne izdelke in kuhinjsko sol. Zločinci, ki so bili aretirani na kolodvorih v Milanu, Padovi, Borgheer, Bresciji, Bergamu in Veroni, so izvršili svoje tatvine deloma z vednostjo in s pristankom nastavlencev in uradnikov italijanskih državnih železnic. Preiskave se nadaljujejo.

60.000 žrtev kolere v Bengaliji

Ženeva, 29. nov. DNB. »Timesov« dopisnik javlja iz Kalkutte, da je kolera samo v indijski pokrajini Bengaliji od 10. julija t. l. zahtevala 60.000 človeških žrtev 60 do 70 % vseh obolenih ljudi je umrlo. Število žrtev, ki so jih zahtevale druge kužne bolezni in epidemije, še ni ugotovljeno. Zelo je razširjena tudi malarija, ker ni na razpologo dovolj kinina.

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE

Izključitev iz šole zaradi komunističnih nemirov

Na II. moški meščanski šoli v Ljubljani (Bežigrad) so bili dne 26. novembra t. l. izključeni učenci II. a razreda zaradi komunističnih nemirov in izgredivov.

Četrta obletnica sovjetskega napada na Finsko

Helsinki, 29. nov. DNB. Ponedeljski finski tisk je ves v znamenju četrte obletnice sovjetskega napada na Finsko 30. novembra 1939. Življenje na Finskem je bilo veselo in srečno, prav. »Suomen Sosialdemokrat«, do onega dne, ki bo ostal nepozaben v srcih in v močganih finskega prebivalstva. Šele takrat, ko je krvi željna orjaska zver z vzhoda zasadila svoje šape v nezaščiteni telo Finske, nadaljevali smo šele lahke verjeli v prelom pogodbe. Takrat so zelo močno reagirale predvsem anglosaške države in so ožgosa zločin Sovjet ske zveze. V nasprotju s takratno dobo se je v zadnjih štirih letih zgodila precejšnja izprememba v politiki nekaterih držav. Finska pa se spominja onega dne pred štirimi leti z zavestjo, da ima proti temu sovražniku z vzhoda le en sam cilj.

Vojna napoved Kolumbije Nemčiji je le burka

Berlin, 29. nov. DNB. Kolumbija je napovedala Nemčiji vojno. Diplomatski dopisnik DNB-ja dr. Siegfried Horm imenuje to vojno napoved burko, ki je bila uprizorjena s pomočjo za lase privlečene preteve. On piše: Celo v kolumbijskem parlamentu so dvomili o trditvi zunanjega ministra, da je bila z napadom nemške podmornice na neko domaćo obrambno ladjo kršena čast in varnost Kolumbije, in so izrekli svoje mnenje, da govori mnogo podrobnosti o pojavi ameriške podmornice. Vojna napoved te južnoameriške države v resnici ni nič drugega kakor posledica iz Washingtona izvajane pritiska, pri čemer so igrali vlogo tudi notranje politični vzroki. Kratko rečeno gre za domeno igro, pri kateri morajo lberoameriške države plesati po željah Washingtona. Državni tajnik Cordell Hull ni zaman postavil Kolumbije njenim sesterskim republikam za zgled, tako da so levo usmerjeni radikalni krogi v Venezueli že pričeli primerno reagirati, toda na izid vojne tudi na povelje iz Washingtona sprejeto stališče Kolumbije ne bo prav nič vplivalo. Ono je zgolj značilno za metode, s katerimi izvaja Washington svoje politične in gospodarske ameriške načrte.

Vigo, 29. nov. DNB. Iz Bogote javljajo, da se je kolumbijska vlada vdala dolgotrajnemu pritisku ameriškega imperikalizma in objavila, da je v vojnem stanju z Nemčijo. Senatu se je med dolgo burno debato enako malo posredilo formulirati vzrok vojne kakor navdušiti kolumbijsko prebivalstvo za te vladne ukrepe.

Kratke vesti iz vsega sveta

Vigo, 27. nov. DNB. UNRRA, ki jo je ustanovil Roosevelt zato, da bi tudi po vojni zagotovil ameriškem imperikalizmu za služe in moč, si je začela ustanovljati aparat, podoben aparatu Društva narodov z uradnim jezikom, prispevki članov, odbori itd. Kot uradni jezik za seje UNRRA-e je bila uvedena angleščina.

Ankara, 27. nov. DNB. Državni predsednik İsmet İnönü se je udeležil snodi koncerta nemškega pianista Wilhelma Kempfa v konservatoriju v Ankari za dobrodelne svrhe. Koncert so prenašale tudi turške radijske postaje.

Stockholm, 27. nov. DNB. Iz Londona poročajo: Admiraliteta obavlja, da se podmornica »Trooper« ni vrnila na svoje oporišče in da je treba računati z njeno izgubo.

Stockholm, 27. nov. DNB. Ameriški mornariški minister Knox je izjavil na tiskovni konferenci: »Rad bi pripravil javnost na težke izgube v bojih na Travi v Gilbertskem otočju.« Izjavil je, da so ameriške padalnice čete bile zelo izpostavljene, ker je obala gola in brez zaščite.

Basel, 27. nov. DNB. Socialno-demokratske organizacije v Baslu so objavile resolucije, v kateri zahtevajo uradni redni odnos s Sovjetsko zvezo. Očitno so to storile pod vplivom londonske in washingtonske agitacije.

Lizbona, 26. nov. DNB. Portugalska vlada je naročila inženjerju Castru, naj preišče možnosti za zgraditev letališča na otoku Madeira.

Madrid, 26. nov. DNB. Ameriški zdravnik dr. John D. Miller je zdel knjigo z naslovom »Strah v bitki«, s pomočjo katere nameravajo prireditelji ameriški vojski širokopotezno akcijo proti strahu. Knjiga temelji na izkušnjah ameriških komunistov v španski državljanski vojni.

Sonan, 25. nov. DNB. Začasna vlada svobodne Indije se je v brzojavki tajskemu ministrskemu predsedniku zahvalila za priznanje začasne vlade »Azad Hinda«.

Tudi črni borzi bije dvanaajsta ura

Poleg drugih nadlog nas je vojna osredila tudi s črno borzo in njenima zvestima pajdašicama prekrupčevanjem in veriziranjem. Skraja so cvetele te smrdljive cvetke le v temi in so uganjale svoje nečedno početje po zakonitih krčmah in kavarnah. Roka pravice je večkrat trdo zgrabila v te vrste in dela pokoro za varnimi zapahi še danes marsikdo ter premišlja o svojih protičloveških grobljah. Ze zdrava pamet — da kar molčimo o čutu časti — bi narekovala njihovim pajdašem, da krenejo s svojih krivih potov. Nikakor ne! Na obsojenčev mesto sta planila dva, po moškem je nadaljevala ženska isto umazano obrt. Lahko bi postregli kar z imeni. Tako se je samo še podražilo blago, češ, riziško se je zivali. Zdelo se je, da bifejo oblastva blazen boj z nepokončljivim zmagom, kateremu zraste namesto ene odsekanke glave kar sedem mlajših in požrejših glav. Po razumu badojčev vojske in po begu njegovih podkupljivih oblastnikov, ko so imela oblastva drugod polne roke dela pa se je ta golazen upala na svetlo, hvalno pri belem dnevu so se sklepane kupčije in se na debelo tovorilo in javno prodajalo prepovedano blago, kakor da ni nič zakonov, ne oblastev. Ko

Overovljenje oblačilnih izkaznic

Pokrajinska uprava razglasa: Oblačilne izkaznice, ki so bile razdeljene na področjih izven mesta Ljubljane, zaradi nastalih neredov v nekaterih predelih pokrajine, niso v posesti upravičencev in se lahko z njimi okoriščajo neupravičene osebe.

Da se dožene pravo stanje in odpravijo nepravilnosti odreja: Oblačilne izkaznice, izdane po neredu št. 203 dne 1. novembra 1942, Sl. l. 69-42, in podaljšane z naredbi št. 93 z dne 31. septembra 1943, Sl. l. 77-43, so veljavne samo s potrdilom okrajnega glavarstva, mestne občine ljubljanske ozroma občine v smislu te navedbe.

Imetniki oblačilnih izkaznic morajo le-te predložiti v potrditve tako, da se nanje pritegne uradni pečat in s štampiljko označi datum vidiranja. Potrditve izvršijo za upravičence s področja mesta Ljubljane mestni preskrbovalni urad, s področja občin Dobrova, Polhov Gradec, št. Jošt, Horjul-Log, Brezovica, Tomšelj, Preserje, Borovnica, Rakitna, Ig, Smarje, Rudnik, Dobrunje, Polje, Rovte, Hotedrsica, Logatec, Planina in Raketi, dotične občine na ostalem področju pa okrajna glavarstva sama.

Izkaznice brez tega potrdila se od dneva objave te urebe ne smejo več sprejemati v izvršitev. Kršitev te odredbe se kaznuje po uodno označeni naredbi.

Važno za vojne invalide

Po odločbi šefa pokrajinske uprave v Ljubljani VIII št. 4568-1 z dne 19. 11. 1943, naj vojni invalidi, ki imajo pravico na dobavo ortopedskih čevljev in ki jim čevlje izdela državna protezna delavnica v Ljubljani, namesto zdravniškega sprečevala, predpisane po čl. 2 naredbi št. 26 o izdelovanju in nakupu ter popravilu čevljev z dne 30. 10. 1943 (Služb. list 88), predložijo svojemu občinskemu uradu potrdilo o invalidnosti, nakar jim bo domača občina lahko izdala nabavnico za označene čevlje. To občinsko nabavnico naj vojni invalidi potem predložijo v pisarni protezne delavnice v Ljubljani.

Obvestila „Preveda“

Prodaja krompirja

Od 1. do 6. decembra bodo prodajali po 2 kg krompirja na odrezek »4« in »5« živilske nakaznice za nabavo krompirja naslednji trgovci: Gregor, Tyrševa, Konzumno društvo Vič, Kmetijska zadruga, Majstrova, Sarabon, Zaloška; Nabavljalna zadruga drž. uslužbenec, Vodnikov trg; Niklsbacher, Tyrševa; Jelačin, Aškerčeva; Zaplatil, Galjeveca; Kačar, Vodnikova; Skupna nabavna in prodajna zadruga, Tyrševa; Smrkoli, Vošnjakova; Gospodarska zadruga, Tyrševa; I. del. konz. društvo, Kongresni trg; Pezdur Rado, Vodovodna; Slamberger Fani, Središka; Mahnič Josip, Zaloška; Mencinger Stefan, Smartinska; Pengov Osvad, Karlovska; Leskovic-Meden, Jurčičev trg; Mežan Janjo, Medvedova; Martine Franja, Tyrševa; Bartl Henrik, Rožna dolina, Predjamska; Pečnik Stanko, Tyrševa (preko bloka); Lubušina Franc, Tržaška; Vodnik Viktor, Zapuže (preko bloka); Mohar Franc, Celovška; Pezdur Ivan, Gradišče; Vrhovc F., Jernejeva; Adamič Marija, Bohoričeva; Marinko Terezija, Prisojna; Mužina Alojz, Zl. Šiška.

Prodaja se bo vršila po sledečem redu: 1. dec. črke A—D. 2. dec. E—L. 3. dec. J do N. 4. dec. O—S ter 6. dec. T—Z in zamudniki.

Odrezke odrezajo trgovci. — Opominjamo vse upravičence, da kupijo krompir v označenih dneih, ker ga po tem roku ne bodo mogli nabaviti na odrezke številka 4 in 5.

Razdeljevanje kostanja

Od 1. do 4. t. m. se bo razdeljeval kostanj za otroke do 9 let starosti, in sicer po 1 kg na osebo proti izročitvi odrezka št. »7« decembrske dodatne živilske nakaznice za mladino do 9 let starosti (nakaznica GMe in GMe) po sledečem redu: 1. t. m. črke A—E. 2. t. m. F—K. 3. t. m. L—R in 4. t. m. S—Z.

Kostanj bodo razdeljevali naslednje trgovci: Gospodarska zveza (Majstrova), Kmetijska družba (Novi trg), Nabavljalna zadruga drž. uslužbenec (Vodnikov trg), Nabavljalna zadruga drž. železničarjev (Cesta Šoške divizije), I. delavsko konz. društvo (Kongresni trg), Gospodarska zadruga (Bleweisova).

Prodajna cena za kostanj na drobno je določena na 13,25 za maroni pa 14,45 lir.

Nabava riža

Trgovci, ki so prejeli nakazila za riž, naj ga dvigneto v Rižarni po naslednjem abecednem redu:

1. dec. črke A—J. 2. dec. K—M. 3. dec. N—S in 4. dec. S—Z.

Cene živilom

Cene živil, nakazanih trgovcem za december, ostanejo neizpremenjene.

Opozorilo!

Opozorjamo p. n. konzumente, da je Sedlar Ivan, lastnik tovarne hrani »Slada«, Ljubljana - Moste, stavil v promet škatle z napisom »Pravi Frankov dodatek kavi« po ½ kg, katere pa ne vsebujejo našega izdelka. Te škatle se razlikujejo od naših originalnih škatel samo po barvi mlinske na sprednji strani škatle. Na naši originalni škatli je namreč mlincek temnomodre barve, torej iste temnomodre barve kot sta dva trakova in površina, na kateri se nahaja ime »Frank« na sprednji strani škatle, dočim je na škatlah, ki jih je stavil v promet Sedlar Ivan, barva mlinske črna, a trakova in površina pa temnomodre barve.

Škatle Sedlarja Ivana sploh ne vsebujejo niti najmanjšega odstopa cikorije, temveč so napolnjene z neko drugo mešanico.

Proti Sedlarju Ivanu smo radi gornega uvedli sodni postopek.

FRANCK INDUSTRIJA KAVOVINA D. D., prej Hinka Franka Sinovi d. d. Zagreb

Gospodarstvo

Nagla industrializacija Španije

Španija je pretežno agrarna država, vendar je v zadnjih letih prišla naglo graditi svojo domačo industrijo. Nova podjetja so nastala zlasti v rudarstvu, pa tudi za proizvodnjo važnih drugih industrijskih surovin. Ustanavljanje novih industrijskih podjetij se vrši strogo po načrtu nacionalnega industrijskega instituta, ki skrbi zato, da se v gospodarstvu razpoložljiva denarna sredstva uporabijo za izvedbo takih načrtov, ki so najnujnejši. Ustanavljanje podjetij je prepuščeno zasebni iniciativi, institut pa sodeluje pri ustanavljanju tam, kjer je zasebna iniciativa prešibka ali so ji zaradi majhne rentabilnosti postavljene meje.

Največja podjetja so bila v zadnjem času ustanovljena na področju proizvodnje umetnih tekstilnih vlaken. Španska industrija bombažnih izdelkov in industrija za predelavo jute sta bili prej v celoti odvisni od uvoza inozemskih surovin, katerih dobava je v sedanjih vojnih časih zelo otežena. Zato je španski nacionalni industrijski institut močno podprl prizadevanja za proizvodnjo umetnih tekstilnih vlaken v Španiji sami. Sedaj se gradijo tri velike tvornice za umetna tekstilna vlakna. Prva v mestu Miranda del Ebro pripada tvrdki Fefasa. Ta tvrdka je v tenih stih z nemško tvrdko Phrix. Tvornica bo izdelovala celulozno volno, pri čemer bo za proizvodnjo celuloze uporabljala slamo. Druga, tvornico gradi novo ustanovljena tvrdka »Snice« v pokrajini Santander. Ta tvornica bo izdelovala tekstilna vlakna in bo za proizvodnjo celuloze uporabljala evkaliptov les. Tretji načrt na se nanaša na ustanovitev velepodjetja v Valencii ki bo prav tako izdelovala umetna tekstilna vlakna s predelavo rižev slame po japonskem patentu. Vsa tri podjetja bodo izdelovala tudi celulozo za papirno industrijo odnosa, za oskrbo 175 tvornic papirja v Španiji. S proizvodnjo umetnih tekstilnih vlaken se bo španska tekstilna industrija v znatni meri osamosvojila od uvoza inozemskih surovin. Obenem zavzema vedno večji obseg uporaba naravnih tekstilnih vlaken. Ustanovljena so bila razna podjetja za predelavo vlaken in esparto-trave, lanu in konoplje. Uspešno je najti postopek za omejanje trdih vlaken iz raznih trav in drugih rastlin, ki se dobe na španskih visokih planotah. Ta predelana vlakna sedaj že v znatni meri nadomeščajo juto. Španija pa je pričela tudi sama predelovati bombaž. Šele v zadnjem času je španskemu bombažnemu institutu uspelo najti najboljše vrste bombaža, ki uspeva v španskih podnebni razmerah. Španska vlada je odredila obvezno pridelovanje bombaža na področjih, ki so za to primerna. V zadnjih letih je narasla tudi proizvodnja lanu, konoplje in svilenih kokonov.

Na drugem mestu je omeniti španska prizadevanja za pridobivanje duškovih gnojil. Pred državljansko vojno je Španija uvozila na leto 600.000 ton duškovih gnojil. Navzlic temu je povprečna potrebna duškovih gnojil na hektar dosegla takrat šele 4 in pol kilograma na hektar. Težave pri dobavi duškovih gnojil otežujejo povečanje proizvodnje kmetijskih pridelkov, ker španska zemlja nujno potrebuje duška. Zato je bilo ustanovljenih več tvornic za proizvodnjo duškovih gnojil. V tvornici tvrdke Senaito bodo proizvedli na leto 125.000 ton žvepno-kislige amonijake, kar ustreza količini 25.000 ton čistega dušika. V drugi tvornici iste tvrdke v Saguntu bodo proizvajali na leto 60.000 ton. Tvrdka Nicas gradi prav tako tvornico z letno proizvodnjo 60.000 ton. Tretje podjetje Hidro Electrica Espanola pa bo proizvajalo na leto 40.000 ton. V nekaj letih nameravajo doseči celotno kritje prejšnje uvozne potrebe za lastno proizvodnjo.

S sodelovanjem države je nedavno dozorel tudi načrt za gradnjo tvornice za izdelovanje sintetičnega bencina iz premoga. Prvotne tehnične in finančne težave so odstranjene. Obnem se je znatno razvila proizvodnja plinskih generatorjev za avtomobile. Izredna konjunkturna se ona v ladijski industriji ki izvršuje desetletni gradbeni program Kredtnega zavoda za ladijestvo Z. zvebo tega programa se bo španska trgovinska mornarica povečala na 2,3 milijona ton. medtem ko je znašala tonaža pred državljansko vojno le 1,1 milijona ton.

— Rumunski izvozni presežek krušnega žita. Rumunsko kmetijsko ministarstvo je objavilo končno cenitev letošnje letine, ki potrjuje, da je bila letošnja žitna letina v Rumuniji v resnici izredno obilna. Celotni pridelek krušnega žita je znašal 94,8 milijona meterskih stotov. Za lastno prehrano je potrebno 49 milijonov meterskih stotov, za seme 11,6 milijona meterskih stotov, 34,2 milijona meterskih stotov krušnega žita pa bo Rumunija do nove letine lahko izvozila.

— Omejitve novoletnih vojakov v Nemčiji. Nemško državno ministarstvo za propagando in ministarstvo za pošto sta izdali skupno objavo, v kateri pozivata prebivalstvo, naj upošteva potrebe petega vojnega leta in naj ne pošilja obožujev in novem letu čestitk, razen v primerih, če gre za posebne sorodstvene in prijateljske zveze. Nemška prsta je že s pošiljkami na fronto hudo obremenjena in je treba v interesu poštnega prometa z vojski na fronti razbremeniti prometna sredstva.

Kronika

10 letnica organizacije »Kraft durch Freude« V Nemčiji so pred kratkim obhajali 10. obletnico ustanovitve organizacije »Kraft durch Freude«. Ob tej priložnosti je vodja ustanove dr. Lafferentz podal pregled o delu, ki ga je ustanova razvila v 10 letih, odkar je bila poklicana v življenje, t. j. od 27. novembra 1933 do danes. Nemškemu delavcu v tej dobi ni bila samo dana prilika, da se je prepiral o moči svoje domovine, temveč se je tudi lahko uveril, koliko lahko stori vsa narodna organizacija za njegovo kulturo in izobrazbo. V dobi sedanjih vojn je delovanje KDF zavzelo ogromen obseg zlasti v pogledu pomoči pri kmetijski produkciji in pomoči oboroženim silam. Organizacija šteje danes 51 milijonov članov, medtem ko jih je imela pred vojnimi 38 milijoni. Vsa nemška gledališča pripravljajo predstave za delavce, in na tisoče je tudi diletantskih odrov in družin, ki delujejo v okviru kulturne propagande za delavstvo. Ogromno se je pomnožilo število sprotnih društev za delavstvo, materam, ki so zaposlene v tovarniških podjetjih, pa so na razpolago posebni otroški vrtci, ki skrbijo za vzgojo mladine. Med posebne naloge KDF spada tudi skrb za prebivalstvo, prizadevanje po borbah napadov. Poleg tega je KDF v teku sedanjih vojn pomagala 240 milijonkrat pripadnikom nemške vojske.

Smrt kardinala Cremonesi. V Rimu je umrl v 77. letu svoje dobe kardinal Cremonesi. Pokojnik je bil posvečen v škofa leta 1922, za kardinala pa je bil imenovan leta 1935. Zadnje čase je bil ravnatelj zavoda za verske zadeve v Vatikanu.

Italijanska akademija je prenesla svoj sedež v Firence. Italijanska akademija, ki je imela doslej svoj sedež v Rimu, se je preselila v Firence. Tam se nahaja tudi novi predsednik ustanove bivši minister Ducejeve Giovanni Gentile.

Novi poveljniki gozdne milice. Italijanski listi poročajo, da je bil imenovan za novega poveljnika gozdne milice skvadrist konzul Aldo Vergher.

Ukaz o italijanskih vojnih sodiščih. Maršal Graziani je v svojstvu vojnega ministra izdal ukaz, ki predvideva ustanovitve italijanskih vojnih sodišč. Poleg tega se osnuje posebno vojaško sodišče s sedežem v Cremonii, ki bo sodilo vse tiste zločince, ki so bili udeleženi pri izdaji Blagodolje vlade.

Sodišče, ki bo sodilo člane Velikega fašističnega sveta. Fašistična republikaška stranka je imenovala sodniški zbor, ki bo sodil člane Vrhovnega fašističnega sveta, ki so se pregreli na seji dne 24. in 25. julija tega leta proti stranki in Duceju. Člani sodniškega zbora so: Aldo Vecchini, advokat, Celso Riva, kovinar, Renzo Montagna, namestnik pri milici, Franc Pagliarini, kirurg, Domenico Mitica, inženjer, Giovanbattista Riggio, konzul milice, Vito Casalino, konzul milice, Enrico Venzanini, advokat, in Otello Gazzini, senior milice.

Jubilej Blažjeve mame

Dobra Blažjeva mamica, vzor prave slovenske matere, ki se posveča ter žrtvuje vse življenje svojemu otrokom, je te dni obhajala svojo 70letnico. Marija Blaž, ki živi pri svojem sinu Mirku, trgovcu v Mostah, je doma iz

Strazišča pri Kranju, kjer jo poznajo pod domačim imenom Matijeva Mica. V domačem kraju ima Blažica številne sorodnike in v ljubcu mislijo se ji rada spominjati ter pričakuje, da jih bo še videla. S pravo materinsko ljubeznijo je vzgojila svoje otroke, sina in dve hčeri, zdaj pa kot gospodinja na novem domu deli svojo ljubezen tudi z vnuki. Vsi jo imajo radi in ji želijo, da bi zdrava ter čila, kakršna je zdaj, dočkala še mnogo lepših let.

Kultura

Prvi simfonični koncert

V ponedeljek je ljubljanska radijska postaja (Wehrmachtssendergruppe Süd-Öst) priredila prvi koncert v ciklusu napovedanih desetih simfoničnih koncertov. Takoj za prvi prireditelj se je pokazalo enako zanimanje, kakor za simfonične koncerte v prejšnji sezoni, ki jih je takisto dirigiral po večini D. M. Sijanca. Velika uronška dvorana je bila z vnaprej razprodana. Prva mesta so zasedli dostojanstveniki nemške vojske, zastopniki narodno-socialistične stranke, predstavniki pokrajinske uprave, nemškega konzulata, hrvaškega konzulata, mestne občine, Nemške akademije itd. Med občinstvom so bili tudi častniki in vojaški nemške vojske in slovenskega domobranstva. Vsi prostori v dvorani, posebej še stojišča, so bili polni občinstva, ki je z živo pozornostjo uživalo skrbno pripravljeno prireditev.

Kakor znano, je bil prvi koncert v tem ciklusu posvečen v celoti genialnemu Mozartu. Morda ni noben nemški skladatelj primernejši, da začne serijo tako zasnovanih simfoničnih prireditev, kakor ta očarljivi darovalec radosti in utehu v podobi čiste, programske ali kakoli drugače neobtežene, iz globokoga sloveškega arca in močne, enkratne intuicije izvirajoče muzike. Beethoven je pač močnejši in vzvišenejši v svoji monumentalnosti, v svojem titanemskem patosu, toda Mozart je bližji življenju, ki ga njegova glasbena dviga in očisti.

Program tega Mozartovega koncerta je bil izbran posebno srečno. Izpolnil je s svojimi tremi deli na eno uro odmerjeni večer, seznanil občinstvo z dvema večja skladbama, v katerih se je stopnjujoče znane odlike Mozartovega glasbenega izraza in ki s svojo mur-

zmožnostjo izvirnega slovstva prinese našim javnostim »Razglednik Jutra«, naj posebno omenimo slovečo, menda edino novo slovensko belgijskega pisatelja in filozofa Mauricea Maeterlincka »Pokolj nedolžnih«, ki je bila napisana na začetku pisateljevega literarnega vzpona in je zbudila velikaško pozornost. Druga taka dragocenost je krasna božična novela »Gospodična Biserka«, ki jo je napisal mojster francoske kratke povesti Guy de Maupassant. To novo delo objavi »Razglednik« v počastitve 50letnice pisateljeve smrti. Ker bo uprava »Razglednika« morala v kratkem zaključiti prednoročila, nujno svetujemo, da se še te dni prijavite med naročnike »Razglednika Jutra«!

Sneg v okolici Apue. Iz Viareggia poročajo, da je 25. novembra na področju Apue v letošnjem letu prvič snežilo. Hribi so pokriti s snežno odejo in temperatura je znatno padla.

Iz Ljubljane

Prvo veliko darilo

za Zimsko pomoč

Ljubljana, 30. novembra. Srečo je predsednik pokrajinske uprave g. general Leon Rupnik ganil vse prebivalstvo s svojim iz skrbnega srca izvrstočim povabilom, naj vsakdo po svojih močeh prispeva za Zimsko pomoč našim brezdomcem, sirotam, vojnim žrtvam in drugim potrebni in v pomoč vrednim (Govor prinašamo na 1. strani).

Davi je g. predsednik že sprejel poklonitev uradnika Zimske pomoči s predsednikom svetnikom Nartem Velikonjo na čelu, ki mu je poročalo o predpripravih za veliko šolekovo akcijo.

Že ob prijiznem slovesu g. predsednika od te deputacije so k njemu pristopili predstavniki Združenih papirnic, Vevče, Gorice in Medvede, predsednik g. Avgust Jenko z direktorjem g. dr. Krofom in inž. Guzeljem, ter mu izročili za Zimsko pomoč 200.000 lir z zagotovilo, da naše ugledno industrijsko podjetje smatra za svojo dolžnost brez odlašanja takoj po svojih močeh prispevati za tako potrebno, obenem pa tudi za tako plemenito akcijo.

Najboljše zahvali g. predsednika velikim dobrotnikom dodajamo tudi javno priznanje in zahvalo Zimske pomoči z ugotovitvijo, da je ta nagla, resnemca podpora najučinkovitejši zgradbi vsem premožnim in tudi manj premožnim slojem, kako naj se zavedajo svojih socialnih dolžnosti in kako naj naglo upoštevajo srečo premožnega generala Rupnika za Zimsko pomoč: Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!

Novi grobovi. V častiljivi starosti 86 let je na svojem domu v Trbovljah preminul g. Franc Drnovšek. Pokopali so ga na domačem pokopališču v ponedeljek 22. novembra. — V Kamniku je umrl šofer g. Slavko Križ. K večnemu počitku so ga položili na pokopališču v Kamniku. — Umrla je žena državnega uslužbenca v pokloju ga. Marija Strubljiva. Na zadnji poti jo bodo spremenili v sredo ob 16. iz kapelice sv. Krištofa na Zalah na pokopališču k sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje ravnanje Zdrženih opekarn v Ljubljani g. Branko K. Kostič. Zapusča ženo Jelco in hčerko Branko ter številno drugo sorodstvo. K večnemu počitku ga bodo spremenili v sredo ob 15. iz kaple sv. Nikolaja na Zalah na pokopališču k sv. Križu. — V Ljubljani je umrl tovarniški delavec g. Peter Strniša. Za njim žalujejo žena, dva sinova in drugo sorodstvo. Pogreb ranjkega bo v sredo ob pol 15. iz kaple sv. Petra na Zalah na pokopališču k sv. Križu. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, užaločenim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

Umrla je ga. Ozel-Allesch Dora, učiteljica I. dekliške ljudske šole. Učenke so vabilne, da se udeležijo pogreba 1. decembra (zbero naj se ob 4. na 2. na Zalah) in maše zadušnice 4. decembra ob 8 v cerkvi sv. Jakoba. — Upraviteljstvo.

Ajdovščina 0001. Te dni so si Ljubljanci z zanimanjem ogledovali mali prevoznik avtomobil, ki je pod to značko vozil po mestu. Ogledali smo si ga ob bližnji Zanimanjem smo ugotovili, da je avtomobil last ajdovske občine na Vipavskem in je začasno tudi registriran pod njeno značko v slovenskem jeziku. Avtomobil služi občini za dovoz prehrane in drugih potrebščin občine koristnega značaja. Iz Ljubljane je odpreljal šolske knjige za vipavsko mladež, ki komaj čaka nanje. Avtomobil vozi s posebnim potrdilom nemških oblasti.

Karbid za obrtnike in industrijo. One interese, ki so prejeli nakazila za karbid pri tvrdki Breznik, ki ga pa niso

mogli nabaviti, ker je naloga pošla, opozarja Pokrajinski gospodarski svet, da je nova naloga došla. Upravičeni naj dvignejo karbid najkasneje do 10. decembra 1943. Po tem dnevu stari še neizkoriščeni boni izgube veljavo.

Želatina za modiste. Pokrajinski gospodarski svet opozarja, da se bo nakazovala modistkam na podlagi predloženega seznama po prošnji Zdrženja industrije in obrtnikov, Obrtni oisek, mesečno želatina za apreturo klobukov. Boni za nakup želatine se morajo dvigniti za mesec december v uradu Pokrajinskega gospodarskega sveta, soba št. 12 v dnevi 3. in 4. decembra, dodeljena količina želatine pa prevzeti najkasneje do 7. decembra t. l. pri Gospodarski zadruzi mizarjev v Ljubljani, Volfova ulica 3. (2. dvorišče).

Vođnikova družba vlijudno obvešča vse svoje gg. poverjenike in člane, da so letošnje knjige izšle. Vsek dan dobi svoje knjige pri osem poverjeniku, pri katerem jih je naročil. Člane-zamudnike prosimo, da naj se takoj prijavijo ter obnove svoje članstvo. Lahko pa se prijavijo tudi pisarni Vođnikove družbe, v Narodni tiskarni, oziroma knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova 3, ali pa v knjigarni Učiteljske tiskarne v Franciskanski ulici 6.

Drž. I. mešana mešana šola na Viču v Ljubljani obvešča učence in učitelje, da se bo dne 30. novembra zopet pričel šolski pouk v vseh četrtih in tretjih razredih Pouk se bo vršil v zavetščih na Viču; vsak dan dopoldne imata pouk četrti razreda, IIIb ob ponedeljku, s. e. lah in petkih, IIIac pa ob torekih, četrtkih in sobotah. Pričetek pouka za ostale razrede se bo objavil v nedeljo pri šolski maši, h kateri so dolžni redno prihajati vsi učenci in učenke. — Ravnateljstvo.

Opozorilo! Dijaški inženjerski vseh šol, posebno onim, ki nimajo rednega pouka, svetujemo, da se vpišejo k našim specialnim inženjerskim. Nemotno pripravljamo vsakega za vse predmete in jezike. Posebni tečajji matematike. Oddelek za privatiste. Ločene skupine po razredih — posebno učilnice. Prospekti na razpolago. Specijalne strokovne instrukcije za srednje šole. Kongresni trg 2/II.

»Dravska roža« je prelepa bajka o skrivnostni cvetlici, ki raste nekje na dnu srebne Drave, ter zgodba o treh pohorskih drvarjih, ki gredo v svet iskat delo, kruh in svojo srečo. V svetu starejša dva brata umreča, najmlajši drvar pa se vrne na rodno planino, ko je njuno smrt masčeval z bajno dravsko rožo. »Dravska roža« je pisal in v samozaložbi izdal Jože Tomžič. Knjiga vsebuje 125 krasnih slik Jožeta Bereneka. Dobite jo v vseh knjigarnah za 38 lir. Najprimernejše Miklavžovo darilo!

Sporočamo sv. Miklavžu,

da si lahko nakupi v večji izbiri igrače, sportne in globoke otroške vozčke pri tvrdki

»TRIBUNA«

FERDO LAZAR, Karlovska cesta 4

Dijaki-nje srednjih in višjih šol, ki nimajo predavanj, najuspešneje izkoristijo prosti čas s posejanjem tečajev strokovnih predmetov. Knjigovodstvo, stenografija, strojeplje, trgovska matematika, trgovstvo, trgovska korespondenca in tuji jezik. Izbira predmetov po želji. Praktična izobrazba za bodočnost za vsakega. Vpisovanje dnevno — prospekti na razpolago. Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2/II.

Rečko in Lija je nova mladinska knjižica, ki jo bo poleg M. J. Pokrajke kupil za otroke Miklavž v knjigarni Žutek, prehod neboličnika.

Pojasnilo. Ker se po moji vrnitvi iz voj. ujetništva meša moje ime z imenom Zorana Poliča, izjavljam, da z zgoraj imenovanim nisem v nikakem sorodstvu in mi je osebno neznan. Miloš Polič, inž. poručnik.

Govori se, da se dobe lepa Miklavževa darila v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3. Preprčajte se sami!

Nalivna peresa, boljše, dobro hranjena, kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka EVEREST Prešernova ulica 44.

Akademikarke-j, uporabite svoj prosti čas za vsestransko praktično trgovsko-gospodarsko izobrazbo! Predmeti: strojeplje, stenografija, knjigovodstvo, korespondenca, jeziki itd. vsakomur koristno služijo v zasebnem ali javnem poklicu. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Podrobne informacije daje: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod«, Domobranska ulica 15.

Učite se strojeplja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečajji — dnevni in večerni — prične 3. decembra. — Največja moderna

strojepljarna: raznovrstni pisalni stroji. Desetprstna učna metoda. — Pouk je dopolnjen, popoldne ali zvečer po želji; obiskovalcev. Praktično znanje vsakomur koristno. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Na razpolago brezplačni novi prospekt. Posebni tečajji tudi za stenografijo, knjigovodstvo, korespondenco, jezike itd. Izbira predmetov po želji. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod«, Domobranska ulica 15.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojeplja, stenografije, knjigovodstva, korespondence, jezikov itd. Temeljiti pouk za praktično trgovsko-gospodarsko dejavnost v zasebnih ali javnih uradih — pisarnah. Novi tečajji — dnevni in večerni — prične 3. decembra. Izbira predmetov po želji. Učnina zmerna. Vpisov nje dnevno. Informacije in prospekti daje: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod«, Domobranska ulica 15.

Obvestilo. Uprava državnih gledališč Opere in Drame, se je preselila iz dramskega gledališča v nove poslovne prostore v Ulici 3. maja št. 11, pritrilje, levi.

Naknadno vpisovanje v trgovsko učnišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska ulica 15, za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in Vsi trgovski tečaj se vrši naknadno še vsak dan za cne dijakolnje, ki radi izrednih prilik doseže niso mogli obiskovati šole. Na razpolago brezplačni prospekti. — Ravnateljstvo.

Namesto venca na grob inž. Zelenka je darovala družina Kodran 150 lir za Rdeči križ. Najlepša hvala.

Črna usnjena aktovka — pozabljena v poslopu Učiteljske tiskarne. Kdor si jo, pošteni, našel, jo oddaj upravi »Jutra«, ki te nagradi.

Nesreče. Pri igri je padel in si zlomil desnico 12letni dijak Avguštin Križe iz Ljubljane. Levico si je zlomila pri padcu 37letna kuharica Franja Arhova iz Ljubljane. V desno nogo se je vskaal 17letni posestnikov sin Albin Bačar iz Preserja. 7letni sin delavca Anton Lah iz Ljubljane se je z vrelco vodo poparil po levi nogi. Desnico si je zlomil pri padcu 17letni sin delavca Pavel Zabašnik iz Polhovca Gradca. Na cirkularji si je porazil levico 42letni mizar Ignac Strmole iz Ljubljane. 8letnega sina delavca Franc Dolinskega iz Ljubljane so fantalini na cesti tako pretepli, da ima precejšnje poškodbe po telesu.

Spodnje štajersko

Nova okrajna glasbena šola v Brežicah je bila te dni izročena svojemu namenu. Govorila sta deželni svetnik dr. Lutz in vodja glasbene prsvice na štajerskem prof. Oberbörbeck. Nastopili so učitelji in dijaki glasbene šole iz Eggenberga.

Tri milijone orožja. Kovač Jože Rožič, doma iz Pernice, ki je kljub 75 letom še vedno na delu v Rušah, je v 57 let h svoje ga kovaštva izdelal nad tri milijone različnih orodij, zlasti krampov, lopat in motik.

Nesreče. 16letni Jurij Mikl iz okolice Maribora je prišel z roko v cirkularko, ki mu je odrezala štiri prste na levi. Illetni Hans Markos iz Maribora je padel tako nesrečno, da se je nevarno polmil na levi. 32letni Jože Koman iz Jarenine je pri napravljanju krme zašel z desnico v stroj, ki mu je odrezal roko. 29letni Janez Košir iz Slovenske Bistrice si je pod vozom nevarno poškodoval levo nogo. 36letni zidar Jakob Krempelj iz Maribora se je ponesrečil pri padcu. Enoletna Herta Pajdaševa, hči brežiškega frizerja, se je nevarno opelila in je zdaj po sedmih tednih trpljenja podlega.

Smrtna kazen zadene vsakogar, ki se na odvraten način pregreši v seksualnem pogledu. Take grehe si je nakopal že večkrat kaznovani 28letni Jožef Seiberger iz Gradca, ki je zlasti letošnje poletje po kopalskih nadgledovalnično. Posebno sodišče ga je zdaj obsodilo na smrt.

Z Gorenjskega

Jubilejni lov. Pretekli petek je znani celovški lovec Jožef Woschitz petindvajsetih povabil svoje goste k vsakletnemu lovskemu jesenskem pogonu na hribu pri Gospe Sveti. V odmoru je pozdravil lovske tovariše, ki se z njim vred že polnih 25 let veselijo plemenitega lovsstva v tem kraasem revirju. Prebral je imena tist h 70 lovcem, ki so že morali pod ruho. Lovski gostje so počastili pokojne tovariše z minuto molka.

Collegium musicum celovškega konservatorija je pretekli teden priredil koncert v Vošperku, nato pa ga je ponovil v Kranju. S tem se je pričela vrsta koncertov komorne glasbe, ki jih prired Collegium musicum v vseh večjih krajih na Koroškem in na Gorenjskem.

V Celovcu so umrli: 67letna vdova po stavbeniku Marija Schmidova, 68letna uradnikova vdova Katarina Heinzlova ter 56letna postrežnica Katarina Verdnikova.

Znani koroški pisatelj Jože Friderič Perkonig se je zadnji čas mudil v Gradcu. V odnošenem tovarniškem domu štajerskih umetnikov je čital odlomke iz svojih del in je žel mnogo občevanja med ljubranim občinstvom.

Prired tve glasbenega društva v Celovcu se morajo po novi policijski naredbi prirediti — kakor gledališke predstave — ob 19. uri. Sreči je bil tretji redni simfonični koncert, ki ga vodi prof. R. Keldorfer. Sestre pomočnice z vsega Koroškega so bile sklicane na zborovanje v Celovcu. Okrožna načelnica Kocova je vodila zbor. Vrstila so se strokovna predavanja vodilnih koroških zdravnikov, ki so dali sestram pomembne namige. Po predavanjih so bili družabni sestanki.

Zaradi ponarejene oblačilne nakaznice se je moral zgovarjati pred celovskim sodiščem 22letni strojnik Dominik G., ki je nakaznico za delovno obleko ponaredil v nakaznico za praznjo obleko. Obsojen je bil na 4 mesece zaporu.

Beleznica

ROLEDAR

Sreda, 1. decembra: Natalija.

DANAŠNJE PRIREDITVE

K'no Matica: Veleturist.
Kino Sloga: Ljubavna komedija.
K'no Union: Da bi bil vsemogočen.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič, Tržaška.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 18. do 6. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 1. dec., ob 16.30: Ovetje v jeseni.

Red A.

Četrtek, 2. dec., ob 16.: Normanski junaki.

Red Četrtek.

Petek, 3. dec.: Zaprt.

Sobota, 4. dec., ob 16.: Snegulica. Nastop

sv. Miklavža. Izven. Mladinska predstava.

Cene od 22 lir navzdol.

Nedelja, 5. dec., ob 14.: Snegulica. Nastop

sv. Miklavža. Mladinska predstava. Izven.

Cene od 22 lir navzdol.

ob 16.30: Snegulica. Nastop sv. Miklavža.

Izven. Cene od 22 lir navzdol.

•

I. Tawar: »Ovetje v jeseni.« Dramatizacija povesti v 13. slikah: Ost. Osebe: dr. Ivan — VI. Skrbšček, Presežnik — Cesar, Barba, njegova žena — Pol. Juvanovna, Meta, njuna hči — Levarjeva, Liza — Rakarjeva, Danijel — Lipah, Skalar — Košta, Kalar — M. Skrbšček, Luca, Skalarjeva žena — Kraljeva. V ostalih vlogah velik del dramskega ansambla. Režiser: prof. Šest, scenograf: inž. E. Franz.

OPERA

Sreda, 1. dec., ob 16.: Netopir. Opereta.

Red Sreda.

Četrtek, 2. dec., ob 16.: Tine. Izven. Cene

od 32 lir navzdol.

Petek, 3. dec.: Zaprt.

Sobota, 4. dec., ob 16.: Netopir. Opereta.

Izven.

Nedelja, 5. dec., ob 16.: Snegulica. Izven.

Cene od 32 lir navzdol.

•

J. Strauss: »Netopir.« Opereta v treh dejanjih. Osebe: Eisenstein — M. Sancin, Rozalinda — Mlejnikova, Adela — Rebrčeva, Alfred — B. Sancin, Blind — Jelnikar, dr. Falke — Frelih, dr. Frank — Janko, Žaba — Zupan, princ Orlovski — Drenovec, Ida — Japleja, Melanija — Koširjeva. Dirigent: S. Hubad, režiser: E. Frelih, koreograf: F. Golovin.

RADIO LJUBLJANA

SREDA, 1. DECEMBRA

8.30—9.00: Jutrarnji koncert. 9.00—9.15: Poročilo v nemščini in slovenščini. 12.20—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročilo v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert za razvedrilo. 14.00—14.15: Poročilo v nemščini. 14.15—15.00: Koncert »Mladega orkestra Stenovice«. 17.00—17.15: Poročilo v nemščini in slovenščini. 17.15—17.30: Popoldanski koncert. 17.30—18.00: Otroška ura. 19.00—19.30: Glasbene slike. 19.30—19.40: Poročilo v slovenščini. 19.40—19.45: »Naša dolžnost«. Predava g. Anton Kosl. 19.45—20.00: Napoved sporeda za naslednji dan. — Sledi mala mediera. 20.00—20.10: Poročilo v nemščini. 20.10—21.00: Iz pisanega opernega sveta. 21.40—22.00: Prenos vojaške oddaje iz Beograda. 22.00—22.10: Poročilo v nemščini. 22.10—23.30: Glasba za lahko noč.

dečim in prevladujočim tematiznim materialom glavne teme, ki se ji za malo časa pridruži še druga kot bežen utrinek in tu pa tam še tretja kot prvotna naslonitev na koronalno temo v petem stavku. Stavek postaja proti koncu vedno bolj nekaj strettu, konča pa se v težki, ostro disonantnih akordih slovesno cerkveno.

Zapiski

Komorno gledališče v Ljubljani? Kakor izvezo, se gledališki krogi bavijo z načrtom, da bi spričo velikega zanimanja, ki se kaže v našem mestu za gledališče in spričo zadostnega števila razpoložljivih igralnih sil otvorili v dvorani Delavske zbornice nekako komorno gledališče, ki bi bilo dependenca Drame. Zeleti je, da bi načrt uspel, tem bolj, ker bi utegnilo tako gledališče ob primernem programu zajeti del občinstva, ki ga glavno gledališče se ni moglo pridobiti.

Izza kulis našega Državnega gledališča. Opera izdaja Gledališkega lista, čigar urejevanje je prevzel po imenovanju Cirila Debeveza za ravnatelja Drame ravnatelj Opere Vilko Ukmar, poroča med drugim, da se je vrnil dirigent dr. Danilo Svarga

